

Een mooie handel

P. van Wingerden

Het binnenkomen heeft zoals altijd iets avontuurlijks. Alles is nog open. Alles...?

Mensen die ik graag wil zien, zijn er weer. Dat maakt me warm van binnen. Het geeft ook houvast. En dat is wel nodig. Want toen ik een week geleden de conferentiepapieren kreeg en daardoor in de gelegenheid kwam het 'raamplan' binnen te wandelen, overviel mij de mateloosheid van de nog niet ingevulde ruimte.

Ik had weliswaar al jaren gevoelens van onzekerheid over de wijze waarop ik wiskundeonderwijs gaf. En over de leerstofkeuze had ik ook zo mijn twijfels. Maar bij het lezen van het raamplan werd me duidelijk dat ik me daar een kwart eeuw heb beziggehouden met overbodige en dorre takken van de wiskunde. Gelukkig zie ik veel mensen, die me vorig jaar het gevoel gaven, dat het hier goed was. Dat het hier niet ging om afbraak maar om opbouw. Het neemt iets van mijn onzekerheid weg.

Huub Jansen houdt een openingspeech met veel speelzigheden. Hij gaat ermee door tot na de koffietijd. Zou dat trendsetend zijn voor de conferentie? De eerste werkgroepbijeenkomst gaat over het lbo. Ik ben geroerd door het idealisme van een van de leraren. De manier waarop hij praat over zijn leerlingen raakt me. Wat moet het meisje dat kapster wil worden, met het afsplitsen van kwadraten? Kunnen we dit onderdeel niet beter schrappen? En misschien nog vele andere onderdelen ook? Of moeten we de kinderen meer meegeven dan het minimale? Moeten we eigenlijk niet verbeteren vechten om hun mogelijkheden te optimaliseren?

Na de lunch worden we letterlijk het bos ingestuurd. In groepjes van vier hebben we een opdracht uit te voeren. We moeten op onze wandeling namelijk met elkaar overleggen hoe we het wiskundeonderwijs vorm zouden kunnen geven zonder opgelegd leerplan, zonder verplichte leerboeken en zonder eindexamens. Met een beetje schaamte denk ik eraan terug. Mijn bijdrage bestaat in eerste instantie uit het van tafel vegen van alle geopperde ideeën. Dan begin ik te beseffen hoe negatief mijn houding is. Een jonge collega ziet goede mogelijkheden. Mijn scepsis gaat over in waardering. Ik ga het u hier echter niet allemaal vertellen. U moet

maar in zijn conferentieschrift kijken. Hij zal het toch wel allemaal opgeschreven hebben, hoop ik?

We komen nu bij een zwak punt. Er is gelegenheid om te praten en te schrijven. Maar omdat onderwijzers nooit uitgepraat raken, komt dat schrijven niet tot z'n recht.

Ik moet voorlopig volstaan met te vermelden dat ik graag leerboeken gebruik en dat ik een examenprogramma als structuur niet verwerpelijk vind. Over vorm en inhoud zouden we dan nog kunnen overleggen. Het samen over wiskundeonderwijs praten is in ieder geval een belangrijk aspect van zo'n conferentie. We gaan werken aan werkbladen. Deze bezigheid geeft me het gevoel behoorlijk dom te zijn. Misschien is dat toch niet alleen maar negatief.

De discussie over een context met windsnelheden brengt me ertoe een zojuist ingenomen standpunt te herzien. Dat overkomt me nogal eens. U vindt dat misschien wel boeiend. Ik ervaar het als vermoeiend.

Een heerlijk diner. Tijdens de maaltijd heb ik een ontmoeting met een bijzonder mens. Er groeit een gesprek. Het gaat over jodendom, over tradities, over spanningen van het werk en de bevrediging erin. Over het afstand nemen en soms het afstand doen van een deel van het werk.

George Schoemaker houdt een avondlezing. Of heet dat niet zo? Hij laat onder andere een foto zien van een etalagepop met een verkeerd geplaatste hand. Ik raak overtuigd dat je inderdaad leerlingen kunt wijzen op wiskundige activiteiten, wanneer je vraagt iets van de onzichtbare hand te zeggen.

Er is een discussie.

We doen nog wat serieus over kanttekeningen bij het raamplan.

Dan glijdt de avond met gezellige speelse muziek naar andere vormen van vermaak, al of niet gestimuleerd door drankjes. In kleine kring ontstaat een gesprek van hart tot hart.

Na twaalfen dwaal ik met een aantal collega's door de bossen. We vertellen elkaar dingen die ongezegd hadden kunnen blijven, maar die ons toch met plezier vervullen. Dan komt de nacht, de moeder van de rust.

De tweede dag vliegt voorbij. Er is nauwelijks tijd om mijn indrukken te beschrijven. Ik ga me nu eens lekker niet bezig houden met havo- en vwo-zaken. Destijds ben ik zes jaar onderwijzer geweest. Het lijkt

me goed eens iets te vernemen over het rekenonderwijs op de basisscholen.

We beginnen met een gemakkelijke som.

$$100 : 7$$

De antwoorden krijgen we erbij:

$$14 \quad 14,3 \quad 14,29 \quad 14 \text{ rest } 2 \quad 14 \frac{2}{7} \quad 14,8751$$

Voor elk antwoord is, afhankelijk van de context, wel wat te zeggen. Deze context moeten we zelf bedenken. Niks moeilijk. Alleen bij het fraaie en exacte antwoord $14 \frac{2}{7}$ worden we verlegen. We weten het niet. Wat zou daarbij een natuurlijke en eenvoudige context kunnen zijn? 't Is onthullend voor me.

De laatste werkgroep deze morgen is Ontwikkeling Wiskunde IBO. Ik heb vroeger een oude wiskundeleeraar gehad die beweerde dat hij ook varkens wiskunde zou kunnen leren. Hij bedoelde dan grappig te doen over het intelligentieniveau van zijn leerlingen. Maar de ibo-mensen hebben lesmateriaal ontwikkeld dat bestemd is voor jongeren die kennelijk niet in staat zijn om maar iets te abstraheren. Hier zijn mensen die wiskunde boeiend en hun beperkte leerlingen belangrijk vinden.

In deze twee dagen kom ik nauwelijks tot een kritische instelling. Bijna alles is zo lief en warm, dat ik elke hobbel moeiteloos passeer. Of is het dat niet? Of is het dat niet alleen? Is de 'VALO'-functie niet op scherp gesteld?

Anton Roodhardt begon zo leuk aan zijn vrijdagochtendlezing. Kon je fijn lachen. Maar zijn betoog had heel wat scherpe kanten. Ik vond dat hij zelfs smalende opmerkingen plaatste. Dat prikkelde mij om op te houden met glimlachen en hem verder kritisch aan te horen. Zo werkt dat bij mij.

Wat mij betreft zou de VALO er goed aan doen wat scherpere, provocerende, of onderling tegenstrijdige standpunten op de conferentie te brengen. Er zullen in 'het team' toch wel enkele controversen bestaan? Dat hoeft niet allemaal binnenshuis te blijven. Ik zal er dan sneller toe komen me kritisch op te stellen.

Ik vind dat ik op deze conferentie meer heb ontvangen dan gegeven. Ik hoop dat de commissie ook meer gekregen heeft dan ze uitgaf. Dat zou een mooie handel zijn.